

Vastavalmistuneiden työllistyminen edelleen hyvällä tasolla

Teksti: Teuvo Muhonen

■ *Mielenkiintoinen ja haastava työ, kiinnostus tekniikkaan sekä korkea työllisyys ja hyvä palkka, siinä perusteluja uravalinnalle. Uravalinnan syitä udeltiin TEKin vuosittaisessa vastavalmistuneille suunnatussa kyselyssä.*

Monen odotukset myös toteutuvat, vaikka pätkätoiden osuus onkin kasvussa ja vastavalmistuneiden työllistymisen vähän heikentynyt.

Kevätlukukaudella 2003 valmistui 1 307 diplomi-insinööriä ja arkkitehtia, joista 77 prosenttia vastasi TEKin kyselyyn. Vastausaktiivisuus parani selvästi viime syksyyn verrattuna. Rungas viidennes vastaajista on naisia.

Säännöllisesti tehtävällä kyselyllä TEK kerää tietoja valmistumisvaiheessa olevien diplomi-insinöörien ja arkkitehtien opiskelusta, työhönsijoittumisesta ja palkkatasosta. Kyselyn tuloksia käytetään muun muassa diplomityö- ja alkupalkkasuosituksen laatimisessa.

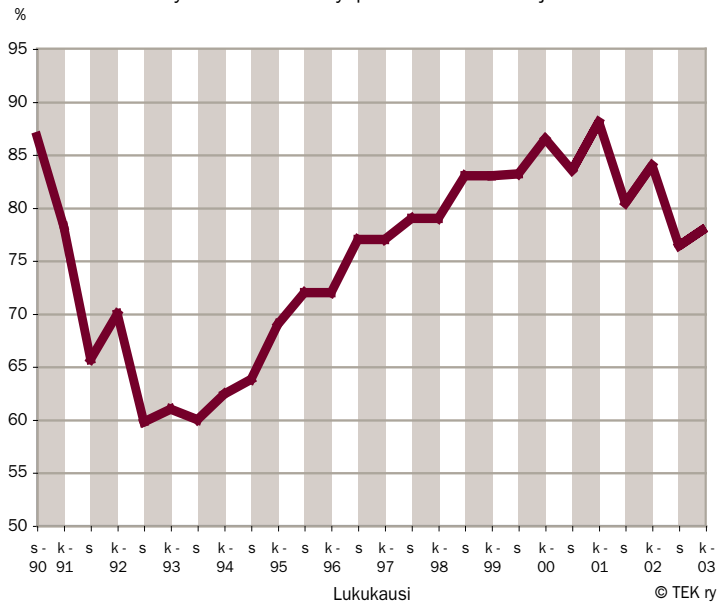
Opiskeluaikojen mediaani, 5,8 vuotta, on tällä kertaa vähän korkeampi kuin edellisen syksyn kyselyssä. Lyhimmällä opiskeluajalla selvittiin tuotantotaloudessa ja ympäristötekniikassa, pisimmät ajat opiskeltiin arkkitehtuu-

ria, maanmittaustekniikkaa ja rakennustekniikkaa. Noin 11 prosenttia vastaajista on suorittanut muita tutkintoja; useimmiten insinööri-, rakennusarkkitehti- tai kaupallisen alan tutkinnon.

Vajaa kolmasosa vastaajista on jossakin vaiheessa opiskellut tai harjoitellut ulkomailla. Naiset ovat tässä suhteessa aktiivisempia. Heistä 38 prosenttia on hankkinut ulkomaan kokemusta.

Velaksi opiskelu ei kiinnosta epävarmassa taloudellisessa tilanteessa. Opintolainaa ottaneiden osuus on laskenut edellisyyksystä ja on nyt 28 prosenttia vastavalmistuneista. Myös lainojen keskiarvo laski 4,5 prosenttia 5 465 euroon.

Kuva 1. Työssä tai saanut työpaikan valmistumisajankohtana

Taulukko 1. Diplomityöpalkat euroa/kk vastaajien työnantajatyypin mukaan

Diplomityöpaikka	Lukumäärä	Keskiarvo	25 % fraktiili	Mediaani	75 % fraktiili	90 % fraktiili
Yksityinen palvelualan yritys	35	2 138	2 000	2 106	2 250	2 670
Yksityinen teollisuusyritys	268	2 030	1 853	2 000	2 100	2 500
Korkeakoulu tai yliopisto	186	1 616	1 500	1 600	1 726	1 959
Muu julkinen sektori	70	1 764	1 600	1 758	2 000	2 100
Diplomityö ulkomailla	9	1 547	1 150	1 500	1 950	
Muu työnantaja	14	1 788	1 425	1 600	2 100	3 100
Kaikki	582	1 859	1 600	1 850	2 000	2 200

© TEK ry

Taulukko 2. Vastavalmistuneiden työsuhteen laatu (%) toimialoittain

Toimiala	Vakituinen	Määräaikainen		Yrittäjä/ammattiharjoittaja
	kokopäivätyö	kokopäivätyö	Osa-aikatyö	
Tietojenkäsittelypalvelut	72,6	17,8	7,2	2,4
Rakentaminen	66,0	8,0	10,0	16,0
Tietoliikenne	64,9	33,1	2,0	
Metalliteollisuus	59,5	40,5		
Elektroniikkateollisuus	59,2	39,5		1,3
Muu teollisuus	51,9	44,4	3,7	
Palvelut liike-elämälle	46,7	43,4	6,6	3,3
Kemian teollisuus	45,8	50,0	4,2	
Muut palvelut	42,5	47,5	5,0	5,0
Metsäteollisuus	41,9	51,7	3,1	3,2
Julkinen hallinto	41,2	52,9	5,9	
Energia-ala	37,9	62,1		
Koulutus	27,5	66,1	6,4	
Muut toimialat	63,0	22,2	7,4	7,4
Kaikki	54,9	38,8	4,0	2,3

© TEK ry

Uraputki alkaa diplomityöstä

Yritykset teettävät diplomitoista suurimman osan, noin 60 prosenttia. Korkeakoulujen ja yliopistojen osuus on runsas neljännes. Diplomityöaikaisten mediaani on pysynyt pitkään kahdeksana kuukautena.

Hyvin tehty työ varmistaa työpaikan saannin. Kaksi kolmasosaa vastavalmistuneista sijoittuu diplomityöpaikkaansa tai muuhun opiskeluaikaiseen työpaikkaansa. Toimialoista tietoliikenne, tietojenkäsittelypalvelut sekä metalli- ja elektroniikkateollisuus työllistävät yli puolet vastavalmistuneista.

Sekä TEKin kyselyt että työministeriön tilastot osoittavat vastavalmistuneiden työllisyyden heikentyneen vähitellen vuoden 2001 jälkeen. Valmistumisvaiheen työllisyys kevätlukukaudella oli 78 prosenttia vastanneista. Luvussa on pientä kausivaihtelunomaista nousua edellisestä syksystä (kuva 1).

Parhaiten työllistyivät automaatio-, tieto- ja maanmittaustekniikasta valmistuneet. Heikompa ääripäätä edustavia koulutusohjelmia ovat tällä kertaa kemian

tekniikka sekä energia- ja ympäristötekniikka.

Matalasuhtanteeseen liittyy muunkinlainen työn epävarmuus. Määräaikaisten ja osa-aikaisten työsuhteiden osuus on edelleen kasvussa. Niiden osuus on jo noussut yli 40 prosentin (taulukko 2).

Vakituisten työsuhteiden osuus on korkein materiaali-, rakennus- ja tietoliikennetekniikkaa opiskelleilla. Määräaikaista työsuhteita on eniten maanmittaus- ja ympäristötekniikasta sekä teknillisestä fysiikasta valmistuneilla.

Kun tarkastellaan toimialoja, vastavalmistuneet saavat vakituisten työsuhteen useimmin tietojenkäsittelypalveluissa, rakentamisessa ja tietoliikenteessä. Sen sijaan julkinen sektori, energia-ala ja metsäteollisuus käyttävät runsaasti määräaikaista työsuhteita.

Palkkakehitys maltillista

Diplomitöiden pääasiallinen rahoitustapa on normaali kuukausipalkka. Stipendien osuus on runsas viidennes. Muita rahoituslähteitä on vajaalla kymmenellä prosentilla. Stipendien mediaani on

8 635 euroa, missä on nousua vajaa seitsemän prosenttia edellisyyksystä.

Diplomityöpalkkojen mediaani teollisuudessa on 2 000 euroa kuukaudessa (taulukko 1). Viime syksystä mediaani on noussut 2,6 prosenttia ja keskiarvo 3,8 prosenttia. Muilla työnantajasektoreilla kehitys on ollut hitaampaa, mikä alentaa kokonaiskehitystä.

Alkupalkkojen kehityksestä saadaan paras kuva, kun tarkastellaan toistaiseksi voimassa olevia työsuhteita ja pelkkää DI-tutkintoa, toinen tutkinto yleensä muuttaa tilannetta. Keskiarvo nousi puolessa vuodessa 1,9 prosenttia 2 616 euroon kuukaudessa.

Jos useamman tutkinnon henkilöt ovat tarkastelussa mukana, keskiarvo on 2 621 euroa kuukaudessa (taulukko 3). Määräaikaistissa työsuhteissa kehitys oli noin neljä prosenttia.

Korkeimmat alkupalkat ovat tuotantotaloudesta ja tietoliikennetekniikasta valmistuneilla. Parhaimpia palkkoja maksavia toimialoja ovat tietojenkäsittely- ja liike-elämän palvelut. Näillä aloilla yläkvartiili ylittää reippaasti TEKin suosituksen.

Alkupalkkasuositus on marraskuun loppuun 2 915 euroa kuukaudessa. TEKin yksityisen sektorin valiokunta antaa uuden suosituksen marras-joulukuun vaihteessa. Palkkasuositukset ja -tilastot löytyvät nettiosoitteesta <http://www.tek.fi/palkat/>. □

Taulukko 3. Alkupalkat euroa/kk (peruspalkka) vakituudessa kokopäivätyössä

Toimiala	Lukumäärä	Keskiarvo	25 % fraktiili	Mediaani	75 % fraktiili	90 % fraktiili
Palvelut liike-elämälle	12	3 125	2 563	2 725	3 200	5 000
Tietojenkäsittelypalvelut	48	2 920	2 500	2 700	3 100	3 840
Julkinen hallinto	8	2 658	2 235	2 650	3 100	
Tietoliikenne	79	2 682	2 500	2 600	2 875	3 000
Metalliteollisuus	33	2 613	2 300	2 600	2 938	3 140
Metsäteollisuus	12	2 560	2 500	2 525	2 600	2 991
Kemian teollisuus	11	2 486	2 200	2 500	3 000	3 250
Elektroniikkateollisuus	31	2 441	2 200	2 500	2 630	2 872
Energia-ala	8	2 403	2 313	2 490	2 843	
Rakentaminen	28	2 423	2 050	2 450	2 500	3 000
Muu teollisuus	10	2 523	2 150	2 400	3 019	3 188
Muut palvelut	14	2 045	1 600	2 200	2 500	2 750
Koulutus	11	2 214	1 900	2 000	2 550	3 240
Muut toimialat	21	2 784	2 350	2 600	2 950	4 000
Kaikki	326	2 621	2 350	2 500	2 853	3 200

© TEK ry

Palautetta vastaajilta

"Högskolan borde ha mera samarbete med industrin under studietiden."

"Koulutuksen ja opiskelijoiden tason ylläpitämiseen pitää keskittyä nykyistä voimakkaammin. On vaarana, että insinööreistä tulee tusinatavaraa ja sitä kautta turhia."

"Enemmän tukea harjoitteluun työelämässä. Ilman suhteita valkea päästä hyvin työpaikoihin."

"Työelämässä törmää heti asioihin, joihin koulu ei valmenna mitenkään. Esimerkiksi salassapitosopimukset, kytkösyhtiöt ja muut asiat, joista ei juuri avoimesti puhuta. Pitäisiköhän koulun valmentaa opiskelijaa näissä asioissa."

"Itse koulutus on hyvää, mutta tämän hetkinen opintotuen suuruus ei mahdollista päätömmistä opiskelua ilman samankaltaista työssäkäyntiä."

"Valmistumisien laskemisesta koulutusta vastaavan työn saaneiden laskentaan."

"TEKin tulisi kilnintää huomiota päättyöläisten asemaan. Jäsenmaksulle ei tule tarpeeksi katetta."

"TEKin suosituspalkka on niin korkea, ettei siitä suostuttu keskustelemaan. Tuleva työnantajan on iso organisaatio ja heillä on tässä tiukka linja. Linjaa pitää mieltää niin TEKinä kuin yrityksissä."

"TEKin tilastoista ollut paljon iloa."

"Aggressiivisempaa politiikkaa opiskelijoiden palkkojen pitämiseksi TEKin suosituksissa."

"TEKin opiskelijaedut ovat hyvät."